

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง ศิลปะการแสดงโนรา: ทูทางสังคมในการฟื้นฟูพลังชุมชน บ้านเกาะ ประจวบคีรีขันธ์ 2 ตำบลท่ามะเดื่อ อำเภอบางแก้ว จังหวัดพัทลุง เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ มุ่งศึกษาถึงพัฒนาการของชุมชนและศิลปะการแสดงโนราในชุมชน วิธีการใช้ศิลปะการแสดงโนราในการฟื้นฟูพลังชุมชน รวมทั้งศึกษาถึงกระบวนการทุนทางสังคมที่เกิดขึ้นจากการใช้ศิลปะการแสดงโนราฟื้นฟูพลังชุมชนของชุมชนบ้านเกาะประจวบคีรีขันธ์ มีหน่วยการวิเคราะห์ระดับชุมชน เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 58 คน ด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกโดยมีแนวคำถามแบบเปิดประกอบการสัมภาษณ์ และการสังเกตเป็นหลัก ร่วมกับการสนทนาคู่อย่างไม่เป็นทางการ การทำแผนที่ชุมชน ผังประวัติศาสตร์ชุมชน ปฏิทินชุมชน แผนที่ความคิด และการสนทนากลุ่มเพื่อช่วยให้การเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลมีความถูกต้องและชัดเจนมากขึ้น

ผลการศึกษาพบว่า พัฒนาการของชุมชนที่เกี่ยวข้องกับศิลปะการแสดงโนราสามารถจำแนกได้เป็น 4 ช่วง คือ ช่วงที่ 1 เป็นช่วงที่ศิลปะการแสดงโนราในชุมชนมีความเป็นพลวัติ โดยเริ่มจากการเข้ามาและมีอยู่ในรูปแบบความเชื่อและความศรัทธาต่อโนรา ต่อมาเกิดการเคลื่อนไหวของศิลปะการแสดงโนราในลักษณะพิธีกรรมนำมาสู่การฝึกและการแสดงโนราในชุมชน เกิดคนโนรา และการจับกลุ่มทำกิจกรรมโนราที่เข้มแข็ง สร้างให้เกิดความผูกพัน ช่วยเหลือเกื้อกูล และทำให้เกิดความรู้สึกเป็นพวกเดียวกันในกลุ่มคนเหล่านี้ จนต่อมาเมื่อบริบทของชุมชนเปลี่ยนแปลงไปประกอบกับความไม่พร้อมทางเศรษฐกิจ เป็นผลให้การเคลื่อนไหวเกี่ยวกับศิลปะการแสดงโนราในพื้นที่ดังกล่าวหยุดชะงักลง ช่วงที่ 2 เป็นช่วงที่ผู้นำและแกนนำโนราได้ร่วมกันฟื้นฟูศิลปะการแสดงโนราให้เกิดการเคลื่อนไหวขึ้นอีกครั้ง และใช้พลังของโนราในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน ช่วงที่ 3 เป็นช่วงของการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในระดับท้องถิ่น ทำให้ศิลปะการแสดงโนราในฐานะที่เป็นทุนทางสังคมได้ถูกนำมาใช้เพื่อคลี่คลายปัญหาความขัดแย้ง และใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างประโยชน์ต่อชุมชน และช่วงที่ 4 เป็นช่วงที่ศิลปะการแสดงโนราถูกหยิบยกขึ้นมาเพื่อคลี่คลายปัญหาทางการเมืองในระดับท้องถิ่นอีกครั้ง แต่เนื่องด้วยความไม่พร้อมของแกนนำศิลปะการแสดงโนราจึงถูกประยุกต์ใช้เพื่อประโยชน์ด้านสุขภาพในเชิงการออกกำลังกาย ข้อค้นพบที่สำคัญของการศึกษานี้ ได้แก่ การค้นพบองค์ประกอบสำคัญของทุนทางสังคม ได้แก่ ครูโนรา ผู้นำชุมชน และคนที่มีความรู้ด้านโนราที่กลายเป็นผู้นำทางวัฒนธรรมของชุมชนสามารถนำเอาศิลปะการแสดงโนรามานำใช้ในการฟื้นฟูพลังและใช้สร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน

การศึกษาครั้งนี้ได้ชี้ให้เห็นว่า ควรมีการสืบทอดในแก่นแท้จริง (ความเชื่อ ความศรัทธา) ของศิลปะการแสดงโนรา และหาแนวทางที่จะให้ศิลปะการแสดงโนราดำรงอยู่ได้ยาวนาน ที่ควรครอบคลุมในเรื่องของ การพัฒนาความรู้ทักษะด้านเครื่องดนตรี ด้านการแต่งกาย การประยุกต์ใช้ รวมทั้งการส่งเสริมให้เป็นคณะของท้องถิ่น โดยข้อสังเกตสำคัญพบว่า ควรนำศิลปะการแสดงโนรา มาช่วยในสร้างการพัฒนาความสัมพันธ์เพื่อขยายมาสู่การจัดการความขัดแย้งและเรียนรู้ ประชาธิปไตย ในการศึกษาครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาศิลปะการแสดงโนราของทั้งตำบลท่ามะเดื่อ เพื่อให้เห็นศักยภาพและอาจจะนำมาสู่การเชื่อมโยงสร้างประโยชน์ที่กว้างมากขึ้น รวมถึงควร ศึกษาเกี่ยวกับประวัติพัฒนาการขององค์ประกอบอื่น ๆ ในศิลปะการแสดงโนราเพื่อนำมาสู่ การพัฒนาคุณค่าและใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชนต่อไปได้

Abstract

This study entitled, 'Traditional Nora Performance: The Social Capital in the Community Empowerment of Bankohpradu Mu 2, Tah Madoer Sub-district, Bangkaew District, Phatthalung, employed the qualitative research method in order to study community development and Traditional Nora Performance in the community. Traditional Nora Performance was used as a method to empower community, and also to study the social capital procedure via Traditional Nora Performance in community empowerment of Bankohpradu. The community analysis organization collected sample data from 58 people. This was done by conducting in-depth interviews with open ended questions and observation together with informal conversation. The methods of community mapping, historical planning, community calendar, thinking map and conversation were employed in collecting and analyzing data to be more concise and clear.

The result of this study revealed that the community developments concerned with Traditional Nora Performance were categorized into 4 periods; Period 1: The dynamism of Traditional Nora Performance came from a new and also existing belief and faith towards Nora. Then Nora was brought to perform for rituals which led to practice and Nora performance, performers and practical group activities in the community. This created a relationship of support and a feeling of unity among the Nora people. Subsequently, Traditional Nora Performances in the community were discontinued because of a change of community context and economic downturn. Period 2: The Nora Leaders and key people jointly recreated Traditional Nora Performance and applied Nora power in conducting other activities in the community. Period 3: This period came with a change of regional politics and Traditional Nora Performance was brought in so as to solve the conflict, and to be an instrument to benefit the community. Period 4: Traditional Nora Performance was repeatedly brought in to reduce the regional political conflict; owing to unpreparedness of Nora leaders, Traditional Nora Performance was beneficially adapted for healthy exercise. The important results of this study were the findings of social capital factors; these included Nora teachers, community leaders and knowledgeable Nora people who were cultural

leaders in the community. Those people could display Nora tradition in empowerment and building strength in the community.

This study showed that the Traditional Nora Performance should be handed down in apparent essence (through belief and the faith), and the community should seek ways to enduringly preserve Traditional Nora Performance; this should include knowledge development of musical skills, costumes, practical use and support of Nora to represent the community. An important comment that was found reported that the community should use Nora Traditions in helping to develop relationships within the community then expand this to conflict solving and democratic learning. For further study on the subject Traditional Nora performance in the Tahmadoer Sub-district should be examined in order to show potential and lead to widely created benefits for the community. This should also cover a developing history of Traditional Nora factors so as to implement values and apply them to be means in developing the community.